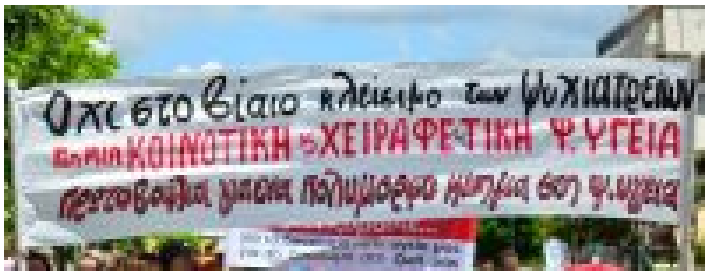
ΠΑΝΤΙΣΡΑ
αντικαπιταλιστικη • ενημερωση

Μια απάντηση στις συναδέλφισσες/ους για το συνεχές της πειθαρχικής συμμόρφωσης και του κοινωνικού αποκλεισμού

Εργαζόμενες/οι σε Δομές Φιλοξενίας και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις

Πρωτοβουλία για ένα Πολύμορφο Κίνημα για την Ψυχική Υγεία

Χαιρετίζουμε την προσπάθεια των συναδέρφων/ισσων να απαντήσουν στο κείμενό μας κι έτσι να συμβάλουν σε αυτόν τον δημόσιο διάλογο, που επιχειρήσαμε να ανοίξουμε σχετικά με τον πειθαρχικό και ελεγκτικό χαρακτήρα των Δομών Φιλοξενίας. Για εμάς είναι επίσης σημαντικό πως εργαζόμενοι/ες της Οργάνωσης Ιατρική Παρέμβαση συμμετείχαν στη συνέλευσή μας στις 27/06/2020, δίνοντας αφορμή για έναν πολύ δυνατό διάλογο. Αν και δεν είναι εύκολο να μεταφέρουμε το κλίμα και το περιεχόμενο, νιώθουμε την ανάγκη να σταθούμε σε κάποια σημεία:

Χαιρόμαστε που κατ' αρχήν, και στο κείμενο τους, αναγνωρίζουν ότι στον εν λόγω Ξενώνα όντως κινήθηκαν οι διαδικασίες για ακούσια νοσηλεία και ότι όντως υπάρχει καταγγελία από τον άμεσα ενδιαφερόμενο, καθώς και ότι οι εργαζόμενοι/ες «σέβονται την διεκδίκηση στην καταπάτηση των δικαιωμάτων του». Επίσης χαιρόμαστε που, κατά δεύτερον, αναγνωρίζουν ότι η «υπεράσπιση του δικαιώματος των παιδιών να έχουν διαφορετικό πρόγραμμα» και «ελεύθερη πρόσβαση στους χώρους του Ξενώνα», παρόλες τις καλές προθέσεις, «δεν επιτυγχάνονται πάντα». Σημαντικό επίσης πως ανοίγει το ερώτημα για το αν τα αίτια αυτής της αποτυχίας είναι δομικής φύσεως. Από εμάς είναι ξεκάθαρο πως το συγκεκριμένο ερώτημα μπορεί να μας βάλει σε έναν κοινό δρόμο.
Ταυτόχρονα όμως με αυτές τις παραδοχές, που μπορούν να αποτελέσουν την βάση για ένα δημόσιο διάλογο, αξίζει να επισημανθούν κάποια πράγματα που αναδείχτηκαν και στη Συνέλευση. Τα σημεία αυτά είναι τα παρακάτω:

Αρχικά οι εργαζόμενοι/ες μοιάζει να αποδέχονται το γεγονός της ακούσιας νοσηλείας αλλά να αρνούνται τον πειθαρχικό της χαρακτήρα. Όπως μαρτυρούν πολλοί άνθρωποι με προσωπική εμπειρία αλλά και εργαζόμενοι σε Δομές Φιλοξενίας, πολύ συχνά μια ακούσια νοσηλεία έχει στοιχεία συμμόρφωσης και τέτοιες πειθαρχικές πρακτικές συμβαίνουν κατά

κόρον. Το ερώτημα που εδώ παραμένει αφορά στο ποιες άλλες εναλλακτικές μη βίαιης απόκρισης υπήρξαν από τον Ξενώνα για το ξεπέρασμα μιας κρίσης, στην οποία εμπλεκόταν ένας έφηβος, χωρίς κανένα ιστορικό ψυχικής διαταραχής ή άλλης βίαιης συμπεριφοράς. Εξάλλου, ακόμα και οι ψυχίατροι που τον εξέτασαν, που συνήθως με ευκολία προτείνουν χημική καταπράυνση, δε συνέστησαν καμία φαρμακευτική παρέμβαση, ενώ τον κράτησαν για δύο 24ωρα, δηλαδή τον ελάχιστο χρόνο που προβλέπει το πρωτόκολλο. Επίσης, μένουν ανοικτά τα ερωτήματα: Πώς, όταν «οι κακοποιητικές πρακτικές δεν έχουν θέση» σε οποιοδήποτε προνοιακό πλαίσιο και δη στον συγκεκριμένο Ξενώνα, οδηγήθηκε ο έφηβος στο να καταγγείλει την περιπέτειά του συντάσσοντας το δικό του κείμενο; Κατά πόσον είναι «απόλυτα σεβαστό το βίωμα του παιδιού», όταν πέρα από την αναφορά των συναδέλφων γενικά και αόριστα σε ατομικά δικαιώματα, δεν γίνεται κανένας λόγος για την ακούσια νοσηλεία του, επικαλούμενοι την «προστασία των προσωπικών του δεδομένων»;

Επίσης, υποστηρίχτηκε πως «κανένας εργαζόμενος και καμία εργαζόμενη, σε καμία θέση σε μια δομή φιλοξενίας, δεν έχει δικαιοδοσία/αρμοδιότητα να διατάξει ακούσια νοσηλεία». Όμως για τα ασυνόδευτα ανήλικα υπεύθυνοι είναι οι Εισαγγελείς Ανηλίκων του Πρωτοδικείου Αθηνών, που για ολόκληρη την Αττική είναι μόνο δύο. Στην πράξη αυτό σημαίνει πως η κηδεμονία αναλαμβάνεται από τις Δομές Φιλοξενίας και πιο συγκεκριμένα από τον/την επιστημονικά υπεύθυνο/η, που το γνωστικό της αντικείμενο αφορά στην επιστημονική μεθοδολογία, ακολουθούμενη για την φροντίδα και την προστασία των φιλοξενούμενων εφήβων. Η άλλη υπεύθυνη θέση για ζητήματα διαχείρισης κρίσεων είναι η θέση της/του συντονίστριας. Επομένως η κλήση στην αστυνομία γίνεται υπό την ευθύνη αυτών των συγκεκριμένων εργασιακών θέσεων, που τις επιτελούν κάποιοι εργαζόμενοι. Τα ερωτήματα λοιπόν δεν αφορούν γενικά και αόριστα στους εργαζόμενους. Αφορούν στους ρόλους και πώς αυτοί διεκπεραιώνονται μέσα στο θεσμό. Τι σημαίνει όμως επιστημονική ευθύνη και συντονισμός μιας τέτοιας Δομής; Πώς αντιλαμβανόμαστε τους συγκεκριμένους ρόλους; Έχουν χειραφετητικό χαρακτήρα; Αναπτύσσονται και επιτελούνται διαλογικά και διαλεκτικά; Λαμβάνουν υπόψιν τις ιδιαιτερότητες του κάθε προσώπου που φιλοξενείται; Αναζητούνται εναλλακτικές;

Τελικά στο κείμενό μας θελήσαμε να κάνουμε ορατή την καταγγελία του ίδιου του άμεσα ενδιαφερόμενου σχετικά με την ακούσια νοσηλεία του, για να μην τη φάει το μαύρο σκοτάδι όπως συμβαίνει κατά κανόνα κι όχι ως «επιλογή δημιουργίας μιας πολωτικής κατάστασης στην κοινότητα των εργαζόμενων σε ΜΚΟ...». Είναι για εμάς προφανές ότι δεν «εκπροσωπούμε κανένα παιδί». Στηρίζουμε όμως τον αγώνα του και αυτό σημαίνει και διερεύνηση και άνοιγμα μιας συζήτησης. Μέσα από το κείμενο μας επιδιώκουμε να πολιτικοποιηθούν τα ζητήματα που αφορούν στην επισφάλεια εργασίας στις Δομές

Φιλοξενίας και στις πρακτικές πειθάρχησης που συχνά πυκνά αναπτύσσονται, να επισημάνουμε πως κανείς δεν μπορεί να μιλάει για πρακτικές και περιεχόμενο εργασίας χωρίς να στέκεται και στην κουλτούρα και στο πλαίσιο που τα φιλοξενεί. Για εμάς, δεν υπάρχει «στοχοποίηση συναδέλφισσας». Δεν είναι προσωπικό το ζήτημα. Αυτό που αναδεικνύει το κείμενο μας, μιλώντας κυρίως στο α πληθυντικό, είναι η εργασία που καλούμαστε να φέρουμε σε πέρας μέσα από συγκεκριμένους εργασιακούς ρόλους και θέσεις, υπό τα κελεύσματα της εκάστοτε διοίκησης και στο πλαίσιο του δομικού μηχανισμού λειτουργίας των Δομών Φιλοξενίας. Ας αναρωτηθεί η «συναδέλφισσα» και η καθεμία και ο καθένας από εμάς ποια είναι λοιπόν αυτή η εργασία που καλούμαστε να επιτελέσουμε και μέσα από ποιες συγκεκριμένες ειδικότητες και θέσεις.

Κλείνοντας να σταθούμε στην προσπάθεια των εργαζομένων να «αποτελέσουν τον μοχλό πίεσης για κοινωνική αλλαγή και κοινωνική δικαιοσύνη μέχρι το σημείο που τους το επιτρέπει η επαγγελματική εξουθένωση..» Η επαγγελματική εξουθένωση, το λεγόμενο burn out, είναι μία σημαντική προσθήκη των συναδελφισσών, που πράγματι δεν την είχαμε αναφέρει στο κείμενό μας. Δεν θα αναφερθούμε εδώ εκτεταμένα, αν και ο όρος καταντά προβληματικός, αν αναχθεί σε ένα ακόμα ψυχολογικό φαινόμενο. Και έτσι όμως μπορεί να ανοίξει μια συζήτηση σχετικά με το νόημα της «επαγγελματικής εξουθένωσης».

Τι «εξουθενώνει» τον εργαζόμενο; Σχετίζεται με το πλαίσιο στο οποίο εργάζεται; Τι επιπτώσεις έχει αυτή η «εξουθένωση» στα φιλοξενούμενα πρόσωπα; Ενδέχεται τότε οι ίδιες μας οι πρακτικές να παύουν να διέπονται από το όραμα της «κοινωνικής αλλαγής και δικαιοσύνης»; Έχει κάποιο νόημα πολιτικό, θεραπευτικό (με την ευρεία χρήση του όρου θεραπεία), προσωπικό η ανάδειξη των παραπάνω και η ανοικτή συζήτησή τους μαζί με τους/τις φιλοξενούμενους/ες; Και μήπως αυτή θα ήταν μια πραγματικά επικίνδυνη πρακτική για τους από πάνω; Πώς τελικά θα μιλήσουμε ανοικτά, οι από τα κάτω (εργαζόμενοι και φιλοξενούμενοι), για την όποια «εξουθένωσή» μας;

Γιατί τελικά μπορεί αυτή ακριβώς η «η εξουθένωση μας» να αποτελέσει αφορμή συνάντησης, χειραφέτησης και κοινωνικής αλλαγής. Χρειάζεται όμως για τούτο και μια λεπτή όσο και δύσκολη μετακίνηση: αυτή που θέλει την εργαζόμενη που δουλεύει «για τους φιλοξενούμενους» να μετασχηματιστεί σε δουλειά «μαζί με τους φιλοξενούμενους». Μήπως μόνο τότε θα μπορούσαμε πραγματικά να μιλήσουμε για το τι σημαίνει φιλοξενία; Ίσως αυτό που μπορούμε γι’ αρχή να κάνουμε, είναι να αναγνωρίσουμε τις αντιφάσεις της δουλειάς μας, να τις πολιτικοποιήσουμε, να αναγνωρίσουμε τις ευθύνες των εργασιακών μας θέσεων μέσα στις δομικές αυτές αντιφάσεις, και να αρχίσουμε να μιλάμε με όρους συλλογικούς και πολιτικούς ξεπερνώντας τα πρώτα αμυντικά μας αντανακλαστικά.

Σε ένα τέτοιο πλαίσιο, οι ακούσιες νοσηλείες για λόγους πειθάρχησης ή «επαγγελματικής εξουθένωσης» οφείλουμε να είναι κόκκινη γραμμή και ο κοινός τόπος της συζήτησης που διεξάγουμε.

1/8/2020